

סיכומי הדף היומי

מחודדים | ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה | בפ"ד (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייגע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשר ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת דברים - ט' מנחם-אב תשע"ח

דף צ"ט ע"א

פרק שנים עשר - טבול יום

טבול יום ומחוסר כיפורים - אין חולקים בקדשים לאכול לערב. בעלי מומין, בין בעלי מומין עוברין ובין קבועים - חולקין ואוכלים, אבל לא מקריבים. שנאמר 'הכהן המחטא אותה יאכלנה', כהן הראוי לחיטוי, והיינו כל המשמרה שראויים לזרוק את הדם, חולק, ושאינו ראוי לחיטוי אינו חולק. לפיכך טבול יום שאינו ראוי לחיטוי אינו חולק, אבל בעל מום חולק אע"פ שאינו ראוי לחיטוי, שנאמר 'כל זכר בכהנים' לרבות בעל מום. ומסתבר לרבות בעל מום שהוא אוכל, מלרבות טבול יום שאינו ראוי עתה אלא לערב. ולרב יוסף למדים ממה שנאמרה החלוקה בלשון 'יאכלנה' ולא 'יחלקנה', לומר שבעל מום שראוי לאכילה חולק, ולא טבול יום שאינו ראוי לאכילה.

קטן אוכל ואינו חולק - לפי שאינו ראוי לחיטוי.

כל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בבשר - וכל שאין לו בבשר אין לו בעורות. אפילו טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים אינו חולק בבשר, שנאמר 'המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה'.

בעל מום והוא טמא - כיון שאינו ראוי לאכילה, אין מחלקים לו. שהרי כהן גדול אע"פ שמקריב אונן, אינו חולק לאכול בערב כיון שאינו ראוי לאכילה. וכן טמא בקרבנות ציבור אין מחלקים לו - אע"פ שראוי לחיטוי, כיון שאינו ראוי לאכילה.

אונן נוגע, ואינו מקריב, ואינו חולק לאכול לערב. ומה ששינוי שהאונן צריך טבילה לקודש ומשמע שאסור ליגע - היינו כשהסיח דעתו. אבל לא שהסיח דעתו לגמרי, כי אם כן צריך הזאת שלישי ושביעי. ואם הסיח דעתו רק מטמא שרץ ולא מטמא מת צריך הערב שמש, ופסול גם לתרומה. אלא שאמר נשמרתי מדבר המטמאני טומאה דאורייתא שצריכה הערב שמש, ולא מדבר הפוסלני מדרבנן שאינה צריכה אלא טבילה. ולרבי אבא בר ממל, עשו חכמים מעלה באונן שלענין אכילה צריך טבילה, ולענין נגיעה לא עשו מעלה.

דף צ"ט ע"ב

יש שמירה מטומאה לחצאין - כגון עודהו הסל על ראשו ומגריפה בתוכו, ואמר לבי על הסל ואין לבי על המגריפה - הסל טהור והמגריפה טמאה. ואין המגריפה מטמא לסל, שאין כלי מטמא כלי. ואין המגריפה מטמאה למה שבתוך הסל, שאומר שמרתיה מדבר המטמאה ולא שמרתיה מדבר הפוסלה.

האוכל שלישי של תרומה נעשה גופו שלישי - ואסור לאכול ומותר ליגע, שבאכילה עשו חכמים מעלה, ולא בנגיעה.

במשנתניו שנינו שאונן אינו חולק לאכול בערב, ומשמע שאם זמנו חבירו כהן לאכול עמו, אוכל. ובפסחים שנינו שטובל ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים. ותירצו בגמרא: (א) לרב ירמיה מדיפת, בליל פסח מתוך שאוכל פסח, אוכל גם שאר קדשים. ובשאר ימות השנה, אינו אוכל כלל. (ב) לרב אסי, אם מת לו מת בי"ד, אינו אוכל

בלילה, שיום מיתה תופס לילו מדרבנן. מת בי"ג וקברו בי"ד, אוכל בלילה, שיום קבורה אינו תופס לילו מדרבנן. וכשיטת רבי שמעון שאנינות לילה הוא מדרבנן.

אנינות לילה - לרבי יהודה מדברי תורה, לרבי שמעון מדברי סופרים, שהרי אונן טובל ואוכל את פסחו לערב.

רבי שמעון אומר: 'שלמים' - משמע כשהוא שלם מביא, ולא כשהוא אונן. וכן תודה שנאכלת בשמחה כשלמים, וכן עולה שבאה בנדר ונדבה כשלמים, ובכור ומעשר ופסח שאינן באין על חטא כשלמים, וחטאת ואשם שנאמר 'זבח', ועופות ומנחות ויין ועצים ולבונה, שנאמר 'שלמים קרבנו', כל קרבנות שהוא מביא, מביא כשהוא שלם ולא כשהוא אונן. (ויישוב הסתירה מברייתא קודמת שלרבי שמעון האונן שולח את פסחו ואוכל בערב, יבואר להלן ק.)

יום ראשון פרשת ואתחנן - י' מנחם-אב תשע"ח

דף ק' ע"א

בברייתא אחת אמרו שלרבי שמעון אנינות לילה מדרבנן, ולפיכך האונן שולח את פסחו, וטובל ואוכל לערב. ובברייתא אחרת שנינו שלרבי שמעון אין אונן מביא שום קרבן ואפילו פסח. ונחלקו אמוראים ליישב הסתירה:

א. לרב חסדא: אונן שולח קרבן פסח, ובברייתא השניה פסח כדי נסבא.

ב. לרב ששת: כוונת הברייתא שאינו שולח שלמי פסח, שהיה צד לומר שדינים כפסח הואיל ומחמת פסח הם באים.

ג. לרב מרי: אם מת לו מת בי"ד וקברו בי"ד, אינו שולח, שיום מיתה תופס לילו מדאורייתא, ואם מת לו מת בי"ג וקברו בי"ד שולח, שיום קבורה מדרבנן, ואינו תופס לילו אלא מדרבנן.

ד. לאביי: אם מת קודם חצות, שלא היה ראוי לפסח, חלה עליו אנינות, ואם מת לאחר חצות, שהיה ראוי לפסח, לא חלה עליו אנינות.

ה. לרבא: שניהם כשמת לאחר חצות, ואם מת קודם ששחטו וזרקו עליו, אינו אוכל. ואם מת לאחר ששחטו וזרקו עליו, אוכל בערב. ולא נפטר במה שזרקו עליו, שסובר רבא אכילת פסחים מעכבת.

'לה יטמא' - לרבי ישמעאל רשות, ולרבי עקיבא חובה.

ולדברי ר"ע מצאנו סתירה בברייתא אם מטמא לקרוביו בערב פסח או לא - בברייתא אחת אמרו שיוסף הכהן לא רצה ליטמא לאשתו שמתה בערב פסח, וטמאוהו בעל כרחו. ובברייתא אחרת אמרו שההולך לשחוט פסחו ולמול את בנו, ושמע שמת לו מת, לא יטמא. ומיישב אביי שקודם חצות מטמאין אותו, ואם מת לאחר חצות שכבר חלה עליו חובת פסח, אינו מטמא.

נאמר לענין נזיר 'על נפש מת לא יבוא וגו', לאביו ולאמו לאחיז ולאחותו לא יטמא. ודרש ר"ע: 'נפש' אלו הקרובים, 'מת' אלו הרחוקים. 'לאביו' אינו מטמא, אבל מטמא למת מצוה. 'לאמו', ללמד שאם היה כהן ונזיר, לא יטמא לאמו אבל מטמא למת מצוה.

'לאחיו', שאם היה כ"ג ונזיר, לא יטמא לאחיו אבל מטמא למת מצוה. 'ולאחיותו', ללמד שאם הלך לשחוט פסחו ולמול בנו ושמע שמת לו מת, לא יטמא, אבל מטמא למת מצוה.

דף ק' ע"ב

יום שמועה - למצות שבעה ושלשים הוא כיום קבורה, ולאכילת פסחים הוא כיום ליקוט עצמות, שטובל ואוכל פסחו לערב.

ומשמע מן הברייתא שביום קבורה אין טובל ואוכל פסחו לערב, ובסיום הברייתא אמרו שבין ביום קבורה ובין ביום ליקוט עצמות טובל ואוכל קדשים לערב. לרב חסדא: מחלוקת תנאים היא אם יום קבורה תופס את לילו. ולרבה בר רב הונא: אם שמע שמועה על מתו או ליקטו לו עצמות או שמת לו מת וקברו, סמוך לשקיעת החמה, טובל ואוכל קדשים לערב וכ"ש פסחו. אבל אם לאחר שקיעת החמה, אם קברו אינו אוכל אפילו את פסחו, ואם שמע או ליקט עצמות, אוכל את פסחו. ומכאן דקדק רבה בר רב הונא שאכילת פסחים מעכבת.

יום המיתה - תופס את לילו לדברי הכל, ועכ"פ מדרבנן. וגם אם נקבר בו ביום, לדברי הכל מתאונן עד סוף היום גם לאחר קבורה, שנאמר 'ואחריתה כיום מר'.

יום הקבורה - לחכמים מתאונן כל היום בלא לילו, ולרבי תופס את לילו. ואע"פ שלדעת רבי ליל יום המיתה אינו אלא מדרבנן, עשו חכמים חיזוק זה לדבריהם, והיינו ליום הקבורה, יותר ממה שעשתה תורה לדבריה ביום המיתה.

אנינות לילה - לרבי יהודה היא מן התורה, שנאמר 'הן היום', אני היום אסור ולילה מותר, ולדורות בין ביום ובין בלילה אסור. ולרבי אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים.

יום שני פרשת ואתחנן - י"א מנחם-אב תשע"ח

דף ק"א ע"א

נחלקו תנאים מפני מה נשרפה חטאת של ר"ח ביום שמיני למילואים:

לרבי נחמיה - מפני אנינות שרפיה. וכך יתישבו הכתובים לפי דבריו: 'מדוע לא אכלתם', אמר משה לאהרן, שמא נכנס דמה לפני ולפנים, אמר לו 'הן לא הובא את דמה'. שמא חוץ למחיצתה יצאת, אמר לו 'בקדש' היתה. שמא באנינות הקרבנות אותה ופסלוה, אמר לו אני הקרבתי, וכהן גדול מקריב אונן. א"ל הן לא הובא את דמה ובקדש היתה, 'אכול תאכלו אותה כאשר צויתי', באנינות יאכלוה. אמר לו 'תקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה', שמא לא שמעת אלא בקדשי שעה, אבל בקדשי דורות, יש ללמוד בק"ו ממעשר הקל שאמרה תורה 'לא אכלתי באוני ממנו'. מיד 'וישמע משה וייטב בעיניו', הודה ולא בוש משה לומר לא שמעתי, אלא אמר שמעתי ושכחתי.

לרבי יהודה ורבי שמעון מפני טומאה נשרפה וכך יתישבו הכתובים לפי דבריהם:

'מדוע לא אכלתם' וכו', שמא נכנס דמה וכו', שמא באנינות הקרבנות אותה וכו'. אמר לו שמא בגלל צערכם פשעתם בה ונטמאת, אמר לו אהרן, כך אני בעיניך שאני מבזה קדשי שמים, 'ותקראנה אותי כאלה' אפילו אלה ואלה וכו' איני מבזה קדשי שמים. אמר לו, ואי הן לא הובא את דמה ובקדש היתה, 'אכול תאכלו אותה בקודש כאשר צויתי' באנינות יאכלוה. אמר לו שמא לא שמעת אלא בלילה, אבל ביום יש ללמוד ממעשר הקל שאמרה תורה לא אכלתי באוני ממנו, מיד וישמע משה וייטב בעיניו, לא בוש לומר לא שמעתי, אלא שמעתי ושכחתי. ורצו להשהות אותה עד הלילה ולאכולה, אלא שנטמאת באונס.

בברייתא אחת דרשו 'כי כן צויתי' הנאמר במנחה - שבאנינות יאכלוה. 'כאשר צויתי' הנאמר בחטאת שנשרפה - שבשעת מעשה כשאירע להם אנינותם אמר להם כן. 'כאשר צוה ה' הנאמר באכילת חזה ושוק של שלמי ציבור - ולא מאלי אני אומר שתאכלוה באנינות. ובברייתא אחרת אמרו שחטאת ראש חודש נשרפה מפני אנינות. לשמואל ברייתא ראשונה כרבי יהודה ורבי שמעון, והשנית כרבי נחמיה, ומפרש שלדבריו לא הותר להם אנינות כלל. ולרבה שניהם כרבי נחמיה, וראשונה בקדשי שעה, והשנית בקדשי דורות.

רבי יהודה ורבי שמעון הוכיחו שמפני טומאה נשרפה ולא מפני אנינות: א. שאם מפני אנינות היה צריך לשרוף את שלשת שעירים שקרבו בו ביום. ורבי נחמיה מיישב לשיטתו שלקדשי שעה הותרה אנינות ולא לקדשי דורות. ב. היה ראוי לאוכלה בערב. ורבי נחמיה סבר אנינות לילה מן התורה. ג. הלא פינחס היה עמהם שלא היה אונן. ורבי נחמיה סבר שעדיין לא נתכהן פינחס (עד שהרגו לזמרי, וי"א עד ששם שלום בין השבטים).

דף ק"א ע"ב

'ואכלתי חטאת היום' - לרבי יהודה ורבי שמעון פירושו, שהיום אי אפשר לאכול אלא בלילה. ולרבי נחמיה פירושו חטאת של חובת היום, שהוא קדשי דורות. 'הן היום הקריבו' - לרבי נחמיה הכוונה שקרבן זה בא לחובת היום, כלומר שהוא קדשי דורות ואין נאכל באנינות. ולרבי יהודה ורבי שמעון הכוונה וכי הן היום הקריבו, והלא אני הקרבתי.

'ואת שעיר החטאת דרש דרש משה': שער - זה שעיר נחשון, חטאת - זו חטאת שמיני, דרש - זה שעיר של ראש חודש. ולא נשרף אלא אחד, שנאמר 'והנה שורף'. ושעיר של ראש חודש היה, שנאמר 'ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה'. ולכך נאמר שתי דרישות, שאמר להם מפני מה חטאת זו נשרפה ואלו מונחות.

לרב חנינא לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי - שנאמר 'והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם'. ולרב אשי עד ששם שלום בין השבטים, שנאמר 'וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל'.

משה רבינו - לשיטת רב כהן גדול וחולק בקדשי שמים היה, שנאמר 'מאיל המלואים למשה היה למנה'. וביום ראשון של מילואים לא אכל מן החטאת (לסובר שמפני אנינות נשרפה), לפי שהיה טרוד בשכינה, שבהשכמה עלה ובהשכמה ירד.

נאמר בבעל מום 'לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומון הקדשים יאכל' - שאילו נאמר קדשי קדשים הייתי אומר שאוכל רק בהם משום שהותרו לזר בבמה, לדברי האומר יש מנחה בבמה. ואילו נאמר רק קדשים קלים, הייתי אומר שרק בקדשים קלים אוכל לפי שהן קלים ולא בקדשי קדשים.

יום שלישי פרשת ואתחנן - י"ב מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ב ע"א

מרים מי הסגירה - משה זר הוא, ואין זר רואה נגעים. וגם לסובר שכהן גדול היה ואוכל בקדשים, בנגעים כתובים אהרן ובניו. ואהרן, קרוב הוא, ואין קרוב רואה נגעים, אלא כבוד גדול חלק לה הקב"ה באותה שעה, אמר אני כהן ואני מסגירה, אני חולטה ואני פוטרה.

חמש שמחות היתה אלישבע אחות נחשון אשת אהרן, יתירה על בנות ישראל - יבמה, משה רבינו, מלך. וי"א גם כהן גדול. אישה אהרן, כהן גדול. בנה אלעזר, סגן. בן בנה פינחס, משוח מלחמה. ואחיה נחשון, נשיא שבט. ואבילה על שני בניה.

תנאים נחלקו לענין משה רבינו - י"א שלא היה כהן, שנאמר 'ויחר אף ה' במשה', ואין חרון אף שלא נאמר בו רשום, וכאן נאמר 'הלא אהרן אחיך הלוי', שאני אמרתי אתה כהן והוא לוי, עכשיו הוא כהן ואתה לוי. ולחכמים לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלואים בלבד. ויש אומרים שלא פסקה כהונה אלא מזרעו, אבל משה עצמו כהן היה, שנאמר ומשה איש האלהים בניו יקראו על שבט הלוי', ואומר 'משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו'.

'ויצא מעם פרעה בחרי אף' - לריש לקיש סטרו והלך לו, שאין חרון אף שלא נאמר בו רשום. ולשיטתו כשאמר לו הקב"ה 'ונצבת לקראתו על שפת היאור', אמר לו רשע הוא והעיז פניך בו. ולרבי יוחנן אמר לו מלך הוא והסביר לו פנים.

לעולם תהא אימת מלכות עליך - שנאמר 'וירדו כל עבדיך אלה אלי', ולא הזכיר את פרעה. וי"א שנאמר 'ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו וירץ לפני אחאב'.

בקש משה מלכות לו ולזרעו ולא נתנו לו - שנאמר 'אל תקרב הלום' ואין הלום אלא מלכות לדורות, שנאמר 'מי אנכי ה' אלקים וגו' כי הביאתני עד הלום'.

אצל שאול נאמר 'הבא עוד הלום איש', אע"פ ש'הלום' משמע לדורות - משום שאיש בושת היה מלך. ועוד שבסקו לו מתחילה מלכות עולמית, אלא שגורם לעצמו שתנטל אפילו ממנו.

כשפוסקים גדולה לאדם פוסקים לו ולזרעו עד סוף כל הדורות - שנאמר 'לא יגרע מצדיק עיניו ואת מלכים לכסא'. ואם הגיס דעתו הקב"ה משפילו, שנאמר 'ואם אסורים בזקים ילכדון בחבלי עוני'.

שלושה פעמים נאמר 'כל זכר' לרבות בעלי מומין - אחד לחלוקה, שלאכילה כבר נאמר 'לחם אלהיו מקדשי הקדשים יאכל'. והשני לרבות בעל מום מעיקרו. והשלישי לרב ששת לרבות בעל מום קבוע ולא רק בעל מום עובר, ולרב איש בא לרבות בעל מום עובר, שהיה צד לומר שקבוע אוכל, אבל עובר צריך להמתין עד שיתקן את עצמו כמו שמצאנו בטמא.

דף ק"ב ע"ב

לתנא במשנתנו אם היה טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים - אינו חולק. היה טהור בשעת זריקת דמים וטמא בשעת הקטר חלבים, חולק. ולאבא שאול אינו אוכל עד שיהא טהור משעת זריקה עד שעת הקטרה, שנאמר 'המקריב את דם השלמים ואת החלב'. ולשיטתו נסתפק רב איש כשנטמא בין זריקה להקטרה ונטהר, אם די במה שהיה טהור בשעת זריקה ובשעת הקטרה, או שצריך שיהא טהור משעת זריקה עד שעת הקטרה. ולא נפשט.

כהן טבול יום שאמר לחבירו טהור, תן לי ממנחת ישראל ואוכל לערב. דוחה אותו מק"ו, מה במקום שיפה כחך בחטאתך, שכהן מקריב קרבנותיו בכל שעה ועבודתה ועורה שלו, דחיתך מחטאת ישראל, שטבול יום אין חולק בה, מקום שהורע כחך במנחתך, שכהן המנדב מנחה כולה כליל, אינו דין שאדיחך ממנחת ישראל כשאתה טבול יום. השיב לו טבול יום ומה אם דחיתני מחטאת ישראל שכשם שיפה כחי כך יפה כחך, תדחיני ממנחה שכשם שהורע כחי כך הורע כחך, משיב לו הטהור מן הכתוב 'לכהן המקריב אותה לו תהיה', בוא הקרב ואכול.

אמר לו טבול יום תן לי מחטאת ישראל ואוכל - משיב לו הטהור ומה במקום שהורע כחי במנחתי דחיתך ממנחת ישראל, מקום שיפה כחי בחטאתי אינו דין שאדיחך מחטאת ישראל. אמר לו ומה אם דחיתני ממנחת ישראל שכשם שהורע כחך כך הורע כחי, תדחיני מחטאת ישראל שכשם שיפה כחך כך יפה כחי, הרי הוא אומר 'הכהן המחטא אותה יאכלנה', בוא חטא ואכול.

אמר לו תן לי מחזה ושוק ואוכל - אומר לו ומה במקום שיפה כחך בחטאתך דחיתך מחטאת ישראל, מקום שהורע כחך בשלמים שאין לך בהן אלא חזה ושוק אינו דין שאדיחך. משיב טבול יום מה אם דחיתני מחטאת שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדי, תדחיני מחזה ושוק שיפה כחי אצל נשיי ועבדי, הרי הוא אומר 'לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה', בוא זרוק ואכול. יצא טבול יום קוליו וחמוריו על ראשו, אונן מימינו מחוסר כפרה משמאלו, שגם הם נדחים ממקראות הללו, לפי שאינם ראויים לעבודה.

אמר לו תן לי מבכור ואוכל - אומר לו ומה במקום שהורע כחי בחטאת אצל נשיי ועבדי דחיתך מחטאת ישראל, מקום שיפה כחי בבכור שכולה שלי אינו דין שאדחך ממנו. אומר לו ומה אם דחיתני מחטאת שכשם שהורע כחך כך הורע כחי, תדחיני מבכור שכשם שיפה כחך כך יפה כחי, הרי הוא אומר 'את דמם תזרוק על המזבח ואת חלבם תקטיר ובשרם יהיה לך', בוא זרוק ואכול. ור"א ב"ר שמעון לא דרש כן, שלא נאמר 'ובשרם לכהן הזורק' אלא 'ובשרם יהיה לך' אפילו לכהן אחר.

בכל מקום מותר להרהר חוץ ממרחץ ומבית הכסא. ואם היתה שמועתו שגורה בפיו ומהרהר בה על כרחו, אנוס הוא.

יום רביעי פרשת ואתחנן - י"ג מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ג ע"א

כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו כהנים בעורה - שנאמר 'עולת איש' עולה שעלתה לאיש, פרט לנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה. עולה שנשחטה שלא לשמה, אף על פי שלא עלתה לבעלים, עורה לכהנים, שנאמר 'עור העולה' מ"מ.

אחד עולת האיש ואחד עולת האשה - עורותיהן לכהנים.

עורות קדשים קלים - לבעלים. עורות קדשי קדשים - לכהנים. קל וחומר מעולה שלא זכו בבשרה וזכו בעורה, קדשי קדשים שזכו בבשרה כ"ש שיזכו בעורה. ואין לומר מזבח יוכיח שזכה בבשר העולה ולא זכה בעורה, שאין למזבח עור בכל מקום.

'עולת איש' לרבי יהודה בא למעט עולת הקדש. ונחלקו אמוראים בביאור דבריו: א. י"א למעט עולה הבאה ממותרות, שרועה ונמכר, ודמיו נדבה לקיץ המזבח. וגם לסובר שבעל האשם מביאו לנדבת יחיד, אין עורה לכהנים, שנאמר עור 'העולה' עולה ראשונה, שהופרשה מתחילה לשם עולה. ופירוש זה נדחה ממדרש יהוידע הכהן שעולה הבאה מן המותרות עורה לכהנים. ב. י"א למעט עולה שהתפיסה לבדק הבית, שבדק הבית תופס בעור העולה מן התורה, גם לסובר שאין בדק הבית תופס בבשרה אלא מדרבנן. ג. י"א במקדיש נכסיו סתם, וכשיטת רבי יהושע שבהמות הראויות למזבח יקרבו, שבעור תופס הקדש של בדק הבית.

י"ג שופרות היו במקדש (על שבעה היה כתוב: תקלין חדתין, תקלין עתיקין, קינין, גוזלי עולה, עצים, לבונה, זהב לכפרת). וששה הנותרים היו לנדבה. - ופירש רבי יהודה לעולה הבאה מן המותרות שאין כהנים זכאים בעורה. רבי נחמיה (וי"א ר"ש) דחה דבריו ממדרש יהוידע הכהן שעורה לכהנים.

זה מדרש דרש יהוידע הכהן: 'אשם הוא אשם אשם לה' - כל שבא משום חטאת ומשום אשם ילקח בו עולות, הבשר לה' ועורה לכהנים.

המקדיש נכסיו והיו בהן בהמות הראויות לגבי מזבח זכרים ונקבות - לרבי אליעזר זכרים ימכרו לצורכי עולות, נקבות ימכרו לצורכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. ולרבי יהושע זכרים עצמם יקרבו עולות, ונקבות ימכרו לצורכי שלמים ויביא בדמיהם עולות, ושאר נכסים יפלו לבדק הבית, שאדם חולק הקדישו, ומה שהוא ראוי למזבח הקדיש למזבח. ודוקא הבשר, אבל העור תופס בו הקדש של בדק הבית.

לרבי יוסי בר' יהודה עולת איש ממעט עולת גר שמת ואין לו יורשים. עולת נשים ועבדים - עורן לכהנים, ש'עור העולה' ריבה.

דף ק"ג ע"ב

עורות קדשי קדשים לכהנים וקדשים קלים לא - ונחלקו תנאים מגין: א. לת"ק 'אשר הקריב' לרבות קדשי קדשים. ואע"פ שיש ללמוד בק"ו מעולה, טרח וכתב לה קרא. ומה 'עולה' קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים ולא קדשים קלים. ב. לרבי ישמעאל עורות קדשי קדשים זכו בק"ו מעולה שלא זכו בבשרה וזכו בעורה. ואין לומר מזבח יוכיח, לפי שלא זכה במקצת. ג. לרבי בכל מקום העור הולך אחר הבשר, פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין הן ועורותיהן נשרפין עמהן, חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור מתנה לכהן, רצו מפשיטים אותם, לא רצו אוכלים אותם ע"ג עורם. קדשים קלים לבעלים, רצו מפשיטים אותן רצו אוכלין אותן על גב עורן. ולא הוצרכנו ללמד אלא על עור העולה, לפי שנאמר בה 'הפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה', יכול לא יהו הכהנים זכאין בעורה, ת"ל 'עור העולה'.

טבול יום ומחוסר כיפורים ואונן - אין חולקים בעור. לרבי שנאמר 'המקריב את עולת איש לו יהיה', ולרבי ישמעאל שנאמר 'אשר הקריב'. אבל 'לו יהיה' מופנה ללמד על 'לו יהיה' שנאמר באשם שעצמותיו מותרים.

יום חמישי פרשת ואתחנן - י"ד מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ד ע"א

לשיטת רבי - הדם מרצה על העור בפני עצמו. וכשהוא עם הבשר, נולד בו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה, הרי הוא כיוצא בו. ולר"א בר"ש אין הדם מרצה על העור בפני עצמו. וכשהוא עם הבשר, נולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו ונשרף עם הבשר, לאחר זריקה, הורצה בשר שעה אחת, יפשיטנו ועורו לכהנים.

ברישא שנינו שכל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה,

ומשמע שגם אם הפשיטו קודם זריקה (כ"א בר"ש). ובסיפא שנינו כרבי שכל הקדשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטון אין עורותיהם לכהנים, לאחר הפשיטון עורותיהם לכהנים. ונחלקו אמוראים ליישב הסתירה: לאביי - כולה כרבי, וברי שא ששנינו שלא זכו בעורה, הוא משום שאין הכהנים רגילים להפשיט קודם זריקה. ואם נזדמן שהופשט, זכו בעורה. ולרבה - כולה ר"א בר"ש, וקודם ולאחר הפשט שאמרו בסיפא, היינו קודם שנראה להפשט, ולאחר שנראה להפשט.

ועשית עולותיך הבשר והדם' - לרבי יהושע אם אין דם אין בשר, ואם אין בשר כגון שאבד או נשרף, אין דם. ולרבי אליעזר יש דם אע"פ שאין בשר. והכתוב בא לומר שהבשר בזריקה כדם, וללמד שיש ריח בין כבש למזבח.

לשיטת רבי אליעזר שזורקים את הדם אע"פ שאין בשר, הכל מודים שהדם מרצה את העור. ורבי ור"א בר"ש נחלקו לשיטת רבי יהושע, שלרבי מודה לענין עור שמרצה, משום שיש הפסד לכהנים, וכמו שזריקה מועיל בדיעבד כשנפסל הבשר או יצא.

נטמא בשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעים - לר"א יזרוק. ולרבי יהושע לא יזרוק. ומודה רבי יהושע שבדיעבד אם זרק הורצה.

רבי חנינא סגן הכהנים העיד שמימי לא ראה עור מופשט שיוצא לבית השריפה מחמת פסול. כי פרים הנשרפים יוצאים בעורם למצותן ולא מחמת פסול. וקרוב שנפסל קודם הפשט וקודם זריקה, נשרף בעורו ולא חלוץ. ואם נפסל אחר הפשט וקודם זריקה סובר כרבי שהדם מרצה על העור בפני עצמו. וגם לר"א בר"ש לא מצאנו, שאין הפשט קודם זריקה. ואם נמצאת טריפה בבני מעיים, הדם מרצה על העור, הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט או קודם זריקה. ולחכמים לא ראינו אינה ראייה, ויצא לבית השריפה. והלכה כדבריהם.

מדברי רבי חנינא למד רבי עקיבא שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה - יאותו הכהנים בעורו, ואפילו בעל מום הנשחט בגבולין. ודוקא כשהתירו מומחה, אבל לא התירו מומחה לא. והלכה כרבי עקיבא.

דף ק"ד ע"ב

פרים ושעירים הנשרפים כשנשרפין כמצותן - נשרפים בבית הדשן ומטמאין בגדים. והיו סובלין אותם במוטות, יצאו ראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו, ראשונים מטמאין בגדים ואחרונים לא. יצאו גם אחרונים, אלו ואלו מטמאין בגדים. ולרבי שמעון אין מטמאין עד שיוצת האור ברובן. ניתך הבשר, אין השורף מטמא בגדים.

ואם נפסלו ואינן נשרפין כמצותן - נשרפין בבית הבירה ואין מטמאין בגדים. לרבי יוחנן מקום יש בהר הבית ובירה שמו, ולריש לקיש כל הבית קרוי בירה.

שלשה בית הדשנין הן: לרב נחמן - א. בית הדשן גדול היה בעזרה - שם שורפין פסולי קדשי קדשים ופסולי אימורים של קדשים קלים, ופרים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול קודם זריקה. ב. בית הדשן אחר היה בהר הבית - שם שורפין פרים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול אחר זריקה. ג. פרים ושעירים הנשרפים שנשרפים כמצותן - נשרפים חוץ לשלש מחנות. לשיטת לוי - בבית הדשן הגדול שבעזרה שרפו פרים ושעירים הנשרפים גם אם אירע בהן פסול לאחר זריקה, ובבית הדשן שבהר הבית שורפין פרים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול לאחר שיצאו, כגון פסול טומאה, או פסול לינה (אם לינה פוסלת בהם) או יציאה (אם יציאה פוסלת בהם).

רבי ירמיה נסתפק אם לינה פוסלת בפרים ושעירים הנשרפים, או שאינה פוסלת אלא בדבר שהוא בר אכילה.

גם אם לינה פוסלת בהם, מחשבת לינה אינה פוסלת בהם - לפיכך אם חישוב באכילת פרים ובשריפתן על מנת לאכול מבשרן למחר, או על מנת לשורפן חוץ לשלש מחנות למחר, לא עשה כלום.

פרים ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו - נשחטו, הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינת אימורים. (ולינת בשר תלוי בספק).

רבי אלעזר נסתפק אם פרים ושעירים הנשרפים שיצאו מן העזרה לפני זריקת דמים, נפסלו ביציאה - למ"ד בשר שיצא לפני זריקה נפסל לפי שעדיין לא הגיע זמנו לצאת. או שרק בשר שאין סופו לצאת חובה נפסל ביציאה, ולא אלו שסופן לצאת חובה.

פרים ושעירים הנשרפים שיצאו רובו במיעוט אבר - הולכים אחר רוב הבהמה ולא אחר רוב האבר, וחשוב יציאה לטמא את המתעסקין בו. יצא חציו ברוב אבר - נסתפק רבי אלעזר אם מיעוט האבר הולך אחר רובו ונחשב שיצא רובו, או שהולכים אחר הבהמה ולא יצאה אלא חציה. ולא נפשט.

רבה בר רב הונא מפרש הספק כשהתעסקו בו חמשה בני אדם, ויצאו שלשה - אם הולכים אחר רוב המתעסקים או אחר הבהמה. ולא נפשט.

יום שישי פרשת ואתחנן - ט"ו מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ה ע"א

רבי אלעזר נסתפק על פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו, אם נטמאו בגדיהם של המוציאים או לא. ולמסקנת הגמרא הספק באופן שאחזום במקלות ועומדין מבחוץ להוציאים לאחר שחזרו, אם מאחר שיצאו חוץ לעזרה כל העוסקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין בגדים, או שמאחר שחזרו הפרים אינם מטמאים את העוסקים בהם עד שיצאו. אבל אם האחרונים חזרו לפני כן להוציאים, אינם מטמאים בגדים עד שיצאו, כי כל זמן שהם בפנים אין אני קורא בהם 'ואחר יבוא אל המחנה'.

פרים הנשרפים, ופרה אדומה, ושעיר המשתלח - המשלח, השורפן, והמוציא, מטמא בגדים. והן עצמן אין מטמאין בגדים.

פרה אדומה ופרים הנשרפים - מטמאין אוכלין ומשקין. שעיר המשתלח - לר"מ מטמא אוכלין ומשקין, שכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר, ומטמא מחיים, ולחכמים אינו מטמא אוכלין ומשקין, שלא נתרבה מי שסופו לטמא טומאה חמורה רק לענין שאינו צריך הכשר טומאה ממקום אחר, שמטמא אוכלין ומשקין מאליו אע"פ שלא נגעה בו טומאה, אבל צריך שיהיה ראוי לטומאה, ובעל חי אינו מטמא.

על כל זרע זרוע' - מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריכין הכשר, אף כל שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריכין הכשר, יצתה נבלת עוף טהור שסופה לטמא טומאה חמורה, שאין צריכה הכשר של נתינת מים ומגע שרץ כדי לטמא אוכלין ומשקין.

פרים ושעירים הנשרפים אינם מטמאים אוכלין ומשקין בפנים - שמחוסר יציאה כמחוסר מעשה.

כזית מנבלת עוף טהור: לחכמים - אינו מטמא אוכלים ומשקין, שאע"פ שסופו לטמא טומאה חמורה בבית הבליעה, צריך שיהא ראוי לטומאה וכזית אינו מטמא טומאת אוכלין. לרבי מאיר - כשמונחת על גבי קרקע אינה מטמאה, שעדיין לא הוגעה לסוף טומאה חמורה, שמה לא תיכנס לבית הבליעה לעולם. וכשהיא בתוך פיו, והיו אוכלים אחרים בפיו, מטמאת, שהרי הגיעה לטומאה חמורה. וכן כשאוחזה בידו מטמאה, שמחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה.

דף ק"ה ע"ב

שנינו בברייתא: א. נבלת עוף טהור צריכה מחשבה - להצטרף פחות מכזית ממנה להשלים פחות מכביצה אוכלין לקבל טומאת אוכלין במגע, ואין צריכה הכשר לטמא, לא למים ולא למגע שרץ, שהואיל וסופה לטמא טומאה חמורה היא מטמא מאליה. ב. ומטמאה טומאת אוכלין בכביצה. ג. שחיטתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה. רישא כרבי מאיר, מציעתא שמטמא בכביצה ולא בכזית כחכמים, שלרבי מאיר מטמא בכזית כשאוחזה בידו. וסיפא ששחיטתה ומליקתה מטהרתה כרבי מאיר.

כל המטמא אדם במגע כשרץ, מונין בו ראשון ושני, ושאינו מטמא אדם במגע אין מונין בו. לפיכך: א. נבלת עוף טהור לרבי מאיר אין מונין לה ראשון ושני. ב. חיבורי אוכלין ע"י משקין, שהוא חיבור לטמא אוכלין ומשקין, ולא לטמא אדם וכלים, אין מונין בו ראשון ושני.

פרים נשרפים חוץ לשלש מחנות - שנאמר בפר כהן משיח 'והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה', ונאמר בפר העדה מחוץ למחנה לאחר שנאמר 'כאשר שרף את הפר הראשון', ליתן לו מחנה שניה. כשהוא אומר 'מחוץ למחנה' בדשן, לאחר שכבר נאמר 'על שפך הדשן ישרף', ליתן לו מחנה שלישית.

וכיון שיצאו מן העזרה מטמאין בגדים - שמאחר שלמדנו ששריפתן חוץ לשלש מחנות, למה נאמר בפר יום הכיפורים 'אל מחוץ למחנה ושרפו', שמשמע ששורפן חוץ לעזרה מיד בהר הבית, והלא אף אלו פנימיים, אלא לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת, מטמא בגדים. ולרבי שמעון אין מטמאין בגדים עד שיוצת האור ברובו, שדורש 'מחוץ למחנה' לגזירה שזה מפרה אדומה, ללמד שפרה אדומה נשרפת חוץ לשלש מחנות, ופרים נשרפים למזרחה של ירושלים כפרה אדומה.

שבת קודש פרשת ואתחנן - ט"ז מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ז ע"א

פרים הנשרפים - לרבי אליעזר למדים בגזירה שזה מפרה אדומה שנשרפים למזרחה של ירושלים. ולחכמים לצפון ירושלים, שכל מעשה חטאת בצפון. לרבי יוסי הגלילי צריך שיקדים שם דשן כדי שישרפו על בית הדשן, שנאמר 'על שפך הדשן ישרף'. (ולתנא קמא אינו צריך). לרבי אליעזר בן יעקב צריך שיהא מקומו משופך. לרבי חולק על רבי יוסי הגלילי וסובר שאין צריך שיהא שם דשן, ולאביי אינו חולק אלא מוסיף שיהא מקומו משופך.

השורף מטמא בגדים - ולא המצית את האור, ולא המסדר את המערכה. ואיזהו השורף, המסייע בשעת שריפה. משנעשו אפר אינו מטמא בגדים, שנאמר 'אותם'. ניתך הבשר ונעשה חרוך ועדיין לא נעשה אפר, לת"ק מטמאין בגדים ולרבי שמעון לא.

הדרן עלך טבול יום

פרק שלשה עשר - השוחט והמעלה

השוחט והמעלה בחוץ - לת"ק חייב על השחיטה וחייב על העלאה. לרבי יוסי הגלילי שחט בפנים והעלה בחוץ חייב, אבל שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור, שלא העלה אלא דבר פסול. אמרו לו אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו.

הטמא שאכל קודש - לת"ק בין קודש טמא בין טהור חייב. לרבי יוסי הגלילי אכל קודש טהור חייב, אכל קודש טמא פטור, שלא אכל אלא דבר טמא. אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאוהו.

טהור שאכל קודש טמא - פטור, שאינו חייב אלא על טומאת הגוף.

בהעלאה נאמר עונש ואזהרה - עונש 'ואל פתח אוהל מועד לא הביאו', אזהרה 'השמר לך פן תעלה עולותיך', שכל מקום שנאמר 'השמר' 'פן' ו'אל' אינו אלא לא תעשה.

בשחיטה נאמר עונש ואזהרה - עונש 'ואל פתח אוהל מועד לא הביאו'. אזהרה, לרבי יוחנן למדים שחיטה מהעלאה בגזירה שזה הבאה הבאה, מה להלן לא ענש אלא 'כ' הזהיר אף כאן. ולרבי יונה בגזירה שזה 'שם שם', שנאמר 'שם תעלה עולותיך ושם תעשה', הוקשו שאר עשיות להעלאה, מה העלאה לא ענש אלא 'כ' הזהיר אף כאן.

הזובח בהמה למרקוליס חייב - שנאמר 'ולא יזבחו עוד את זבחייהם', אם אינו ענין לכדרכה שנאמר 'איכה יעבדו', תנהו ענין לשלא כדרכה.

דף ק"ז ע"ב

קדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות, והקריבן בחוץ בשעת איסור הבמות - עונשן כרת, שנאמר 'ואל פתח אוהל מועד', ואזהרתם מן הכתוב 'השמר לך פן תעלה עולותיך'. זבחים שהקדישן בשעת היתר הבמות והקריבן בחוץ בשעת איסור הבמות - למדים מן הכתוב 'למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זבחים', זבחים שהתרת לך כבר, 'על פני השדה', לומר שהזובח בשעת איסור הבמות, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב על פני השדה. 'והביאום

לה' - זו מצות עשה. 'ולא יזבחו עוד' - זו מצות לא תעשה. אבל אין עונשם כרת, שנאמר 'חוקת עולם תהיה זאת להם לדורותם', זאת להם, עשה ולא תעשה, ולא אחרת להם, כרת.

אין מזהירין מן הדין - אפילו למאן דאמר עונשין מן הדין. ולפיכך אין למדים אזהרה על איסור שיש בו עונש, מאיסור שנאמר בו אזהרה ואין בו עונש.

יום ראשון פרשת עקב - י"ז מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ז ע"א

שחוט חוץ שעומדים ליקטר בחוץ שהעלן בחוץ: לרבי ישמעאל למדים חיובו מ'ואליהם תאמר', וא"ו מוסיף על ענין ראשון לערב הפרשיות, שגם שחוט חוץ שהעלן בחוץ חייב. ולרבי יוחנן למדים גזירה שזה 'הבאה הבאה' העלאה משחיטה, מה להלן מוקטרי חוץ אף כאן.

הזורק בחוץ חייב - לרבי ישמעאל שנאמר 'דם יחשב דם שפך', ולרבי עקיבא שנאמר 'או זבח'.

המעלה עולה או שלמים חייב ואין צריך שניהם - לרבי ישמעאל שנאמר 'או זבח לחלק, ולרבי עקיבא שנאמר 'לא יביאנו' בלשון יחיד.

על העלאת השלם הוא חייב ולא על החסר - לרבי ישמעאל שנאמר 'לא יביאנו', ולרבי עקיבא שנאמר 'לעשות אותו'.

לרבי ישמעאל פטור בין על מוקטרי חוץ שחסרו והעלו בחוץ, ובין על מוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ - שנאמר 'לעשות אותו'. ולרבי עקיבא מוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ, חייב.

השוחט את העוף בחוץ חייב - לרבי עקיבא שנאמר 'דם יחשב דם שפך'. ולרבי ישמעאל שנאמר 'או אשר ישחט'. המולק בחוץ פטור - לרבי עקיבא שנאמר 'או אשר ישחט', ולרבי ישמעאל שנאמר 'זה הדבר'.

הקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור - שאין ללמוד משחיטה, שכן פוסלת שלא לשם אוכלים בפסח, ולא מזריקה, שכן זר חייב עליה מיתה. ולא משניהם, שאם כן לא יאמר בזריקה וילמוד משחיטה והעלאה, אלא לכך כתבה תורה חיוב בזריקה, כדי ללמד שאין למדים משניהם.

דף ק"ז ע"ב

שחט זרק בחוץ בהעלם אחד - לרבי אבהו: לדברי רבי ישמעאל שחיוב הזרק נלמד מ'דם שפך' האמור בשחיטה, חייב אחת. ולדברי ר"ע שהוא נלמד מ'או זבח' האמור בהעלאה, חייב שתיים. ולאביי גם לרבי עקיבא אינו חייב אלא אחת, שנאמר 'שם תעשה', הכתוב עשאו לכולך עבודה אחת.

זרק והעלה בהעלם אחד - לרבי אבהו: לדברי ר' ישמעאל חייב שתיים, לדברי ר"ע אינו חייב אלא אחת. ולאביי גם לר"ע חייב שתיים, שהתורה חילקה אותם, שנאמר 'שם תעלה ושם תעשה'.

שחט זרק והעלה בהעלם אחד - לדברי הכל חייב שתיים.

נאמר בשחוט חוץ 'מחוץ למחנה' ונאמר 'במחנה' - אילו אמר 'מחוץ למחנה' הייתי מפרש חוץ לשלש מחנות, לכך נאמר 'במחנה', ואילו אמר רק 'במחנה' הייתי מפרש שגם אם שינה מקומו בתוך מחנה שכינה, כגון ששחט עולה בדרום, חייב, לכך נאמר 'מחוץ למחנה', מה חוץ למחנה מיוחד שאין ראוי לשחיטת קדשים וכל זבח, אף כל שאין ראוי לשחיטת כל זבח כגון מחנה לוי, יצא דרום של מחנה שכינה, שאע"פ שאין ראוי לשחיטת קדשי קדשים ראוי לשחיטת קדשים קלים.

השוחט על גגו של היכל - לעולא חייב, הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח. ולרבי פטור, שהיה די לומר 'במחנה' ו'מחוץ למחנה', ולמה אמרה תורה 'אל פתח אוהל מועד לא הביאו', ללמד שאם הביאו באהל מועד ושחטו על גגו, פטור.

היתה כולה בפנים וצוארה בחוץ - חייב מסברא, שהרי השחיטה בחוץ. היתה כולה בחוץ וצוארה בפנים - חייב אע"פ שהשחיטה בפנים. לפי שהיה די לומר 'ואל פתח אוהל מועד לא הביאו', ולא היה צריך לומר 'במחנה ומחוץ למחנה'.

המעלה בחוץ בזמן הזה - לרבי יוחנן חייב, שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא, וירושלים היא בית הבחירה ואסור להקריב חוץ ממנה. ולריש לקיש פטור, שקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא לעתיד לבא.

אמר רבי אליעזר: כשהיו בונים בהיכל בימי עזרא, היו עושים קלעים בהיכל קלעים בעזרות - אלא שבהיכל נתנו את הקלעים לפני ממוקם החומה ובונים את החומה מבחוץ, שלא יזונו עיניהם מן ההיכל, ובעזרה בונים מבפנים. ואין הכרח שסובר לא קידשה לעתיד לבוא ועשו את הקלעים כדי להכשיר את העזרות, שמא קידשה לעתיד לבוא ועשו קלעים משום צניעות בעלמא.

לרבי יהושע היו מקריבין אף על פי שאין בית, ואוכלים קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה, מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא.

יום שני פרשת עקב - י"ח מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ח ע"א

המעלה אבר שאין בו כזית ועצם משלימו לכזית - לרבי יוחנן חייב, שחיבורי עולין כעולין. ולריש לקיש פטור, שחיבורי עולין לאו כעולין.

רבא נסתפק על המעלה ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית - אם פטור גם לריש לקיש, לפי שהעצם הוא מין הבשר, אבל המלח אינו ממין היונה ולא מצטרף. או שחייב גם לרבי יוחנן, כי עצם אם הוא פורש אין מצוה להעלותו, אבל מלח שפירש מצוה להעלותו, ולכך מצטרף. ולא נפשט.

לרבי יוסי הגלילי שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור - שלא העלה אלא דבר פסול. אמרו לו אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ כיון שהוציא פסלו.

רבי הטיב תחת רבי יוסי הגלילי: מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שהיתה לו שעת הכושר, תאמר בשוחט ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר. ר"א בר' שמעון הטיב תחת ר"י הגלילי: מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו, שאף על פי שהוציא, אם חזר והכניסו והעלה לא ירד, תאמר בשוחט בחוץ שאין קודש מקבלו. והנפ"מ ביניהם: לזעירי - אם שחטה בלילה בפנים והעלה בחוץ, שלרבי פטור שלא היתה לה שעת הכושר, שבשחיטתה נפסלה, ולר"א בר"ש חייב, שהרי הקדש מקבלו, שאם עלה לא ירד. ולרבה - כשקבלה בכלי חול, שלא היתה לה שעת הכושר, אבל הקודש מקבלו כיון שפסולו בקודש.

הטמא שאכל קודש טמא - לרבי יוסי הגלילי פטור, שלא אכל אלא דבר טמא. אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאוהו. ופירש רבא שאם נטמא הגוף ואחר כך הבשר, לדברי הכל חייב, כי טומאת הגוף בכרת. ומחלוקתם כשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף, שלחכמים אומרים 'מיגו' שחל עליו איסור בשאר חתיכות טהורות, חל עליו איסור גם על חתיכה זו, שאיסור חל על איסור בכלל, ולרבי יוסי הגלילי אין אומרים 'מיגו', שאין איסור חל על איסור אפילו בכלל. ואין אומרים שטומאת הגוף חמורה ותחול על טומאת בשר, שמא טומאת בשר חמורה שאין לה טהרה במקוה.

חומר בשחיטה מבעלייה: שהשוחט להדיוט חייב, שנאמר 'איש איש', ולרבי יוסי שדברה תורה כלשון בני אדם, למדים מ'דם יחשב לאיש' ההוא דם שפך, אפילו השוחט לאיש. אבל המעלה להדיוט פטור, שנאמר 'לה'.

חומר בעלייה מבשחיטה: שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים, שנאמר 'ההוא' אחד ולא שנים. ושנים שאחזו באבר והעלו חייבין, שנאמר 'איש איש', ו'ההוא' שנאמר בהעלאה ממעט שוגג אנוס ומוטעה, ובשחיטה נאמר 'ההוא' שני פעמים. וזו היא דעת רבי שמעון, אבל לרבי יוסי שנים שהעלו פטורים, שנאמר 'ההוא' אחד ולא שנים. ואנוס שוגג ומוטעה ממעטים מ'הוא ההוא'. ו'איש איש' לא בא לרבות שנים, שדברה תורה כלשון בני אדם.

דף ק"ח ע"ב

השוחט שעיר המשתלח בחוץ - פטור, שנאמר 'לה'.

העלה, חזר והעלה, וחזר והעלה - לרבי שמעון חייב על כל עלייה, לרבי יוסי אינו חייב אלא אחת. ונחלקו אמוראים באיזה אופן נחלקו ובטעם המחלוקת:

לריש לקיש נחלקו בד' זה' אברים - שרבי יוסי מפרש הדרשה של 'לעשות אותנו' על השלם הוא חייב ולא על החסר בכל הבהמה, לפיכך אם חילקה לאברים והעלה אבר אבר עד שהעלה את כולה, אינו חייב אלא אחת. ורבי שמעון מפרשו על כל אבר, לפיכך אם העלה כמה אברים שלמים בזה אחר זה, חייב על כל אחת ואחת. אבל אם חילק אבר אחד לכמה חלקים והעלה בזה אחר זה, לדברי הכל אינו חייב אלא אחת.

לרבי יוחנן נחלקו באבר אחד - שלדברי הכל 'אותו' בא ללמד שיהא האבר שלם ולא חסר, אלא שרבי שמעון סובר שמוקטרי פנים שחסרו והעלה בחוץ, חייב, ולא נאמר 'אותו' למעט אבר חסר אלא במוקטרי חוץ, ולרבי יוסי גם במוקטרי פנים פטור. ואם העלה ד' זה' אברים שלמים בזה אחר זה, לדברי הכל חייב על כל אבר.

לשיטת עולא בלשון ראשון - הכל מודים במוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ, שחייב אפילו על אבר חסר. ונחלקו במוקטרי חוץ, שרבי יוסי דורש מ'לעשות אותנו' שפטור על אבר חסר, ולרבי שמעון חייב.

לשיטת עולא בלשון שני - הכל מודים במוקטרי חוץ שחסרו והעלו בחוץ שהוא פטור, ונחלקו במוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ אם חייב או פטור. (כשיטת רבי יוחנן).

לרבי יוסי אינו חייב עד שיעלה לראש המזבח - שנאמר 'ויבן נח מזבח לה'. ומה שנאמר 'על הצור' אצל מנוח, הוראת שעה היתה. ולרבי שמעון אפילו העלה על הסלע או על האבן, חייב, שנאמר 'ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור לה', ומזבח שנאמר בנח גובהה בעלמא הוא. ולתירוץ שני למד רבי שמעון מ'מזבח פתח אהל מועד', ואין מזבח בבמה, לפיכך אם העלה על הסלע או על האבן בשעת היתר הבמות יצא, ובשעת איסור הבמות חייב.

קרן וכבש וריבוע ויסוד - מעכבין בבמה גדולה, ולא בבמה קטנה.

יום שלישי פרשת עקב - י"ט מנחם-אב תשע"ח

דף ק"ט ע"א

המעלה כזית מן העולה ומן האימורין בחוץ - חייב. שנאמר 'אשר יעלה עולה' אין לי אלא עולה, מנין לרבות אימורי אשם וחסאת ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים, ת"ל 'או זבח'. וכן המעלה קומץ ולבונה וקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והמנסך שלשת לוגין יין ושלשת לוגין מים, שנאמר 'ואל פתח אהל מועד לא יביאנו', כל הבא לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ.

המקריב בחוץ קדשים פסולים שהיה פסולן בקודש - חייב. כגון הלך והיוצא והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ושקבלו פסולין וזרקו את דמו, והניתנין למטה שנתנן למעלה, והניתנין למעלה שנתנן למטה, והניתנין בחוץ שנתנן בפנים, והניתנין בפנים שנתנן בחוץ, ופסח וחסאת שנתנן שלא לשמן. שנאמר 'לא יביאנו לעשות', כל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ.

בשר עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ - אבל בשר שלמים ואימוריהן אין מצטרפים, שבשר עולה ראוי להקטרה, ובשר שלמים לא.

עולה ואימוריה מצטרפין לכזית לחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא, ושלמים לא. והעמידוה לענין מחשבת פיגול, שאם שחט או זרק על מנת להקטיר חצי זית בשר עולה וחצי זית מאימורין חוץ לזמנו פיגול, אבל אם חישב בשלמים לאכול או להקטיר חצי זית בשר וחצי זית אימורין לא פיגול, שאין מחשבת אכילה בנקטרין ואין מחשבת הקטרה בנאכלין. ו'נותר' היינו לענין אם ניתותרו עד שלא נזרק הדם, וכדברי רבי יהושע שכל הזבחים שנשתייר בהן כזית בשר וכזית חלב זורק את הדם, ואם נשתייר בשלמים חצי זית בשר וחצי זית חלב אינו זורק את הדם, ובעולה זורק מפני שכולה כליל.

אבל לענין אכילת כזית של פיגול או נותר - בשר מצטרף לאימורין גם בשלמים, שכל הפגולין מצטרפין, וכל הנותרין מצטרפין.

הקטרת קומץ אין קומץ מבטל חבירו, שהרי עולין אין מבטלין זה את זה, אף הקטרת שירים אין שירים מבטלין קומץ.

הקומץ והלבונה שהקריב אחד מהן בחוץ - לת"ק חייב לרבי אלעזר פטור עד שיקריב את השני. הקריב אחד בפנים ואחד בחוץ - חייב. שני ביזכי לבונה שהקריב את אחד מהם בחוץ - לת"ק חייב. לרבי אלעזר פטור עד שיקריב את השני. הקריב אחד בפנים ואחד בחוץ - חייב.

קומץ שהוקטר לבדו בלא לבונה - לרבי מאיר שמפגלין בחצי מתיר, מתיר כנגדו בשיריים. לחכמים שאין מפגלין בחצי מתיר, אפשר שאינו עושה כלום אפילו להקליש איסור השיריים. ולשיטת חכמים במשנתנו שחייב על הקטרת קומץ או לבונה בחוץ, נסתפק בגמרא אם הקומץ מתיר חצי שכנגדו, או שמחליש את האיסור בכל השיריים.

דף ק"י ע"ב

הזורק מקצת דמים בחוץ, כגון מתנה אחת, ואפילו מחטאות הפנימיות שכל מתנותיהן מעכבות - חייב גם לרבי אלעזר, שהרי אם נשפך הדם לאחר שנתן מתנה אחת בפנים, הועיל מתנה ראשונה שנתן, ומביא פר אחר ומתחיל ממקום שפסק.

שירי הדם שהקריבו בחוץ - לרבי נחמיה חייב, שסובר שפיכת שירים מעכבין, לפיכך מתקבלים בפנים וזריקה גמורה הן.

המנסך מי החג בחג בחוץ - לרבי אלעזר חייב. ונחלקו אמוראים בטעמו: לרבי יוחנן - ר"א בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה שסובר ניסוך המים דאורייתא, שנאמר 'ונסכיה', בשני ניסוכים הכתוב מדבר, אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין. ולריש לקיש - סובר ר"א שהיא הלכה למשה מסיני, כי אם היה לומד ניסוך המים מניסוך היין, לא היה חייב אלא בשלשה לוגין, ולא רק בחג אלא גם בשאר ימות השנה.

עשר נטיעות, ערבה, וניסוך המים בחג - הלכה למשה מסיני.

יום חמישי פרשת עקב - כ"א מנחם-אב תשע"ח

דף ק"א ע"א

המנסך שלשה לוגין מים בחג בחוץ - לת"ק חייב, לר"א רק אם מלאן לשם חג. ונחלקו אמוראים לבאר המחלוקת:

א. לרב נחמן בר יצחק נחלקו אם יש שיעור במים - שלתנא קמא המנסך שלשת לוגין חייב, וגם יותר משלשה, ואע"פ שמילאהו בכלי גדול, קידשם הכלי, כי אין שיעור למי החג למעלה. ולרבי אלעזר דווקא שמילאן לשם חג כדרך מילואן, והיינו שלשת לוגין כשיעור שמחזקת צלוחית של זהב, ואם היו יותר לא קידשם הכלי, שיש שיעור למים, וכלי שרת אין מקדשין אלא את הראוי להם.

ב. לרב פפא נחלקו אם קרבו נסכים במדבר - שלדברי שניהם יש שיעור למים ואם מילא יותר לא קידשם הכלי, אלא שלתנא קמא אין צריך בנסכים קדושת כלי לחייב עליהן בחוץ, שקרבו נסכים במדבר, וביאת הארץ האמורה בפרשה באה ללמד על שנות כיבוש וחילוק שהותרו הבמות, שתהא במה של כל יחיד טעונה נסכים, ובבמה אין כלי שרת, לפיכך חייב בחוץ גם בלא קידוש כלי. ולרבי אלעזר לא קרבו נסכים במדבר, וביאת הארץ האמורה בנסכים הוא ללמד שלאחר שקבעו משכן בשילה נתחייבו, ולא בשנות כיבוש וחילוק בבמות הקטנות, ולפיכך צריכה קידוש כלי שרת.

ג. לרבינא נחלקו אם למדים ניסוך המים מניסוך היין - שלדברי הכל קרבו נסכים במדבר ובמה קטנה טעונה נסכים, וקרבו בה בלא קידוש כלי. אלא שכל זה בניסוך היין, ובניסוך המים לא מצאנו, ולתנא קמא למדים ניסוך המים מניסוך היין לחייב בחוץ גם אם לא קדשו בכלי, ולרבי אלעזר אין למדין.

המנסך שלשה לוגין יין בחוץ - לת"ק חייב לר"א דווקא אם קדשן בכלי. ונחלקו אמוראים לבאר המחלוקת:

א. לרב אדא בר רב יצחק נחלקו ב'בירוצי מדות' - והוא מה שצף על שפת הכלי, שלחכמים נתקדשו, ולרבי אלעזר לא נתקדשו, וצריך שיהיה תוך הכלי. ב. לרבה בריה דרבא נחלקו אם קרבו נסכים במדבר - שלתנא קמא קרבו במדבר, ואין צריך קדושת כלי לפי שקרבים בבמה, ולרבי אלעזר לא קרבו במדבר וצריך קדושת כלי.

מנחת נסכים שבאה עם הזבח ואבד בשר הזבח - אע"פ שהמנחה קיימת, לא יזרוק את הדם (לרבי יהושע), שהמנחה אינה מגוף הזבח.

הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים - לת"ק אם הקריב מאחת מהן כזית בחוץ חייב, ולרבי אלעזר פטור עד שיקריב את כולן. וכולן שהקריב בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ, חייב. וכולן שחסרו כל שהו והקריבו בחוץ, פטור. המקריב בשר קדשים ואימורים מחוברים בו בחוץ, חייב משום אימורים.

המקטיר קטורת חצי פרס בפנים, יצאו ציבור ידי חובתם. ופירש רב שגם רבי אלעזר מודה בדין זה. ונחלקו אמוראים ליישב הדברים עם מה ששינונו שלרבי אלעזר אינו חייב בחוץ עד שיקטיר כשיעור:

לשיטת רבה - בקטורת שבהיכל, הכל מודים שכזית חשובה הקטרה, בין לענין פנים שיצאו ציבור ידי חובתן, ובין לענין חוץ שהוא חייב בכזית. והמחלוקת במשנה הוא לענין הקטרה של יום הכיפורים לפני ולפנים, שלרבי אלעזר צריך 'מלא חפניו' דוקא, ולפיכך אם הקטיר פחות מזה בפנים לא יצאו ציבור ידי חובתן, וכן בחוץ אינו חייב, ולחכמים מלא חפניו לאו דוקא.

לאב"י - בקטורת של יום הכיפורים לפני ולפנים הכל מודים שבחות מכשיעור אינה חשובה הקטרה ולא יצאו ידי חובתם, שנאמר בה 'חוקה'. והמחלוקת במשנה הוא אם הקטיר קטורת זו בחוץ, שלחכמים למדים קטורת של לפני ולפנים שהקטירם בחוץ, מקטורת של היכל שחייבים עליה בחוץ גם בפחות מכשיעור, ולרבי אלעזר אין למדים קטורת של פנים מקטורת של היכל. ואע"פ שלמדו חכמים הקטרת פנים מחוץ, לא למדו ניסוך מהקטרה לחייב ניסוך בכזית אע"פ ששיניהם בחוץ, שאין למדים ניסוך מהקטרה.

לדברי רבא - הכל מודים שאין למדים קטורת של לפני ולפנים מקטורת של היכל, שאפילו בהקטרות הנעשים בחוץ לא למדו חכמים זה מזה, שהמנסך פחות משלשת לוגין יין או מים פטור, ואין למדים משאר הקטרות ששיעורם בכזית. אלא כולה בקטורת של היכל, ושיעורו בכזית בין בפנים ובין בחוץ, ונחלקו כשקבע שני חצאי פרס בכלי אחד, שלרבי אלעזר הכלי קובעו ואם חסר כל שהוא מכשיעור אינה הקטרה ובפנים לא יצאו, ובחוץ פטור עד שיקטיר את כולו, ולחכמים אין הכלי קובע.

המעלה פחות מכזית קומץ ופחות מכזית אימורין והמנסך פחות משלשת לוגין יין או מים - פטור. שנאמר 'לעשות', על השלם חייב ולא על החסר.

יום רביעי פרשת עקב - כ' מנחם-אב תשע"ח

דף ק"י ע"א

לדברי האומר קביעות כלי אינה כלום - אם קבע ששה לוגין לנסכי פר, ומשך מהן ארבעה והקריבן בחוץ, חייב, שראויים בפנים לאיל. קבע ארבעה לאיל ומשך מהן שלשה והקריבן בחוץ - חייב, שראויים בפנים לכבש. חסרו כל שהוא והקריבן בחוץ - פטור, שאינן ראויים לפנים.

הוציאים שלימים לחוץ, וחסרו לאיבוד, והעלה את המשויר בחוץ - נסתפקו בגמרא אם חסרון חוץ שמה חסרון ופטור, או שאין שמו חסרון שהרי בין כך נפסל משום יוצא, וחייב לחכמים כאילו כולו קיים.

חכמים החולקים על רבי אלעזר ומחייבים כשהקטיר כזית בחוץ, היינו כשכולו קיים, אבל אם נחסר בפנים (או שנחסר בחוץ לצד שמו חסרון), מודים שהוא פטור.

המקריב בשר קדשים ואימורים מחוברים בחוץ חייב, ואין בזה משום חציצה: א. לשמואל - כשהבכך, והחלבים למטה. ב. לרבי יוחנן - רבי שמעון היא שאפילו העלו על הסלע חייב. ג. לרב - מין במינו אינו חוצץ.

מנחה שלא נקמצה והקריבה בחוץ - פטור, שאינה ראויה לפנים.

קמצה, וחזר קומצה לתוכה, והקריבו בחוץ - חייב. ואין השיריים מבטלים את הקומץ, שנאמרה הקטרה בקומץ ונאמרה בשיריים, מה

ושחטו סתם שכשר לעולה.

שחט שתייהם בפנים, ודמם מונח בכוסות וקדם זרק את דם האחת - כשם שדמה פוטר את בשרה ממעילה, שזריקת דם מוציאה בשר קדשי קדשים מן המעילה, כך היא פוטר את בשר חברתה אף על פי שהיא פסולה.

הדרן עלך השוחט והמעלה

פרק ארבעה עשר - פרת חטאת

פרת חטאת ששחטה חוץ מגתה, וכן שעיר המשתלח שהקריבו בחוץ - פטור. שנאמר 'ואל פתח אהל מועד לא הביאו', כל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו.

הרובע והגרבע והמוקצה והנעבד והמחיר והאתנן והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריבין בחוץ - פטור. שנאמר 'לפני משכן ה', כל שאין ראוי לבא לפני משכן ה' אין חייבין עליו.

דף ק"א ע"ב

בעלי מומין שהקריבם בחוץ: לת"ק בין קבועין בין עוברין פטור. לר"ש בעלי מומין קבועין פטור, בעלי מומין עוברין עובר בלא תעשה. בני יונה שעבר זמנן שהקריבין בחוץ - פטור. תורים שלא הגיע זמנן - לת"ק פטור, לר"ש עובר בלא תעשה. הקריב בחוץ אותו ואת בנו או מחוסר זמן - לת"ק פטור, לר"ש עובר בלא תעשה. שר"ש אומר כל שראוי לבא לאחר זמן, ה"ז בלא תעשה ואין בו כרת, ולחכמים כל שאין בו כרת אין בו לא תעשה.

מחוסר זמן שהוא פטור עליו בחוץ, בין שמחוסר זמן בגופו, ובין בבעליו - כגון הזב והזבה בתוך ימי ספרן, והיולדת בתוך מלאה, שהקריבו חטאתם ואשמן בחוץ, שבטורין, שאין מתקבלים בפנים לא חובה ולא לנדבה. אבל אם הקריבו עולותיהן ושלמיהן בחוץ חייבין, שמתקבלות בפנים נדבה לשמו.

המעלה מבשר חטאת, מבשר אשם, מבשר קדשי קדשים (כבשי עצרת), מבשר קדשים קלים, ומותר העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, והיוצק והפנות והבולל והמולח והמניף והמגיש, והמסדר את השולחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ - פטור. ואין בכל אלו לא משום זרות, ולא משום טומאה, ולא משום מחוסר בגדים, ולא משום שלא רחוק ידים ורגלים.

עד שלא הוקם המשכן - היו הבמות מותרות, ועבודה בכורות. משהוקם המשכן - נאסרו הבמות ועבודה בכהנים, קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מחנה ישראל. באו לגלגל - הותרו הבמות, קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מקום.

באו לשיילה - נאסרו הבמות, ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים בלבד מלמטן, והיריעות מלמעלן. והיא היתה 'מנוחה'. קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה. באו לנוב וגבעון - הותרו הבמות. קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, קדשים קלים בכל ערי ישראל. באו לירושלים - נאסרו הבמות ולא היה להן היתר, והיא היתה 'נחלה'. קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה.

כל הקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות, והקריבן בשעת איסור הבמות מבחוץ - הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין עליו כרת. הקדישן בשעת היתר הבמות, והקריבן בשעת איסור הבמות בחוץ, הרי אלו בעשה ולא תעשה, ואין חייבין עליהן כרת. הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת היתר הבמות, הרי אלו בעשה, ואין בהן לא תעשה.

בזמן שהיה משכן בגלגל, והותרו הבמות, היו מקריבים במשכן קדשים שהוקדשו למשכן. כגון קרבנות ציבור, במשכן. קרבנות היחיד, קרבו בבמה. קרבנות היחיד שהוקדשו למשכן, יקריבו במשכן, ואם הקריבן בבמה פטור. ומה בין במת יחיד לבמת ציבור - סמיכה ושחיטת צפון ומתן סביב ותנופה והגשה, וכיהון ובגדי שרת וכלי שרת, וריח ניחוח (כגון אברים שצלאן והעלן). וחוט הסיקרא להבדיל בין דמים עליונים לתחתונים, וריחוק ידים ורגלים. ולרבי יהודה אין מנחה בבמה. הזמן הנותר והטמא שוין בזה ובזה.

ועוד מצאנו תנאים שנחלקו אם קרבו נסכים במדבר ואם קרבים בבמה: א. שלרבי אין במת יחיד צריכה נסכים, ולחכמים צריכה נסכים. ב. תנאים נחלקו בפירוש הכתוב 'כי תבואו אל ארץ מושבותיכם' האמור בנסכים, לרבי ישמעאל בא הכתוב להטעין נסכים בבמה גדולה, שנאמר 'אשר אני נותן לכם', במה הנוהגת לכולכם. ולדבריו לא קרבו נסכים במדבר. ולרבי עקיבא בא להטעין נסכים בבמה קטנה, שנאמר 'אל ארץ מושבותיכם' בבמה הנוהגת בכל מושבות, ולדבריו קרבו נסכים במדבר.

למסקנת הגמרא רבי נחמיה מחייב על שיירי דם הפנימיים שהקריבם בחוץ - לפי שהם מעכבים. אבל שייריים החיצוניים אינם מעכבין, ואם הקריבן בחוץ פטור.

רבי עקיבא השיב על דברי רבי נחמיה ששיירי הדם שיירי מצוה הם, ופטור. והשיבו רבי נחמיה שאברים ופדרים יוכיחו. והיה לו להשיב שלדברי שייריים מעכבים (בשייריים הפנימיים), רק שהשיב לרבי עקיבא לפי דבריו שאינם מעכבים.

דף ק"א ע"ב

המולק את העוף בפנים והעלה בחוץ - חייב. מלק בחוץ והעלה בחוץ - פטור. השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ - פטור. שחט בחוץ והעלה בחוץ - חייב. נמצא דרך הכשירו בפנים, פטורו בחוץ. דרך חיובו מבחוץ, פטורו בפנים.

רבי שמעון חולק על תנא קמא וסובר שיכל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בו בפנים שהעלה בחוץ, חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ. ונחלקו אמוראים לבאר המחלוקת:

א. לזעירי נחלקו על שחיטת בהמה בלילה - שלתנא קמא השוחט בהמה בפנים בלילה והעלה בחוץ פטור, שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב. ולר"ש כמו שחייבין עליו כששחטו בחוץ, חייבין גם כששחטו בפנים והעלה בחוץ. ב. לרבא נחלקו על קבלה בכלי חול - שלתנא קמא המקבל בכלי חול בפנים והעלה בחוץ פטור, והמקבל בכלי חול בחוץ והעלה בחוץ חייב. ולר"ש מאחר שחייבין בקיבל בכלי חול בחוץ כשהעלה בחוץ, חייבין גם כשקיבלו בפנים והעלה אותו בחוץ. ג. לאבוח דשמואל מחייב רבי שמעון על המולק בחוץ והעלה בחוץ (ולא כת"ק שהוא פטור), וכמו שחייב כשמלק בפנים, וצריך לשנות בדברי ר"ש: 'כל שחייבין עליו בפנים והעלה בחוץ, חייבין עליו בחוץ'.

יום שישי פרשת עקב - כ"ב מנחה - אב תשע"ח

דף ק"ב ע"א

חטאת שקיבל דמה בכוס אחד: נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים, בפנים וחזר ונתן בחוץ - חייב, שכולו ראוי לבוא בפנים. ואע"פ שאם נתן תחילה בפנים, נמצא שנתן בחוץ את השיריים, חייב על שיריים כשיטת רבי נחמיה.

קבל דמה בשתי כוסות: נתן שניהם בפנים - פטור. שניהם בחוץ - חייב. אחד בפנים ואחד בחוץ - פטור, ואע"פ שחייב על שיריים שהקריבם בחוץ, סובר כת"ק דר"א בר"ש שכוס עושה את חבירו דחוי ולא שיריים. נתן אחד בחוץ ואחד בפנים - חייב על החיצון, והפנימי מכפר.

למה הדבר דומה? למפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואח"כ נמצאת הראשונה, והרי שתיהן עומדות: שחט שתיהן בפנים - פטור. שתיהן בחוץ - חייב. אחת בפנים ואחת בחוץ - פטור. אחת בחוץ ואחת בפנים - חייב על החיצונה והפנימית מכפרת.

ומשנתנו כשיטת רבי שגם אם לא היתה ראשונה אבודה בשעה שמתכפר בשניה אלא בשעת הפרשה, ומשהפריש זו תחתיה נמצאת, אם נתכפר באחת מהן שניה מתה. ולפיכך אם שוחט אחת בחוץ אחר שקרבה חבירתה פטור, שדומה לכוס דחוי כיון שעומד למיתה. אבל אם השניה תרעה, כגון המפריש מתחילה שתי חטאות לאחריה, שאם תאבד האחת יתכפר בחבירתה, וכן לחכמים באבודה בשעת הפרשה, אזי אם שחט את השניה בחוץ, חייב, שאע"פ שלכתחילה לא קרבה היא עצמה לעולה אלא דמיה, מ"מ אם הקריבה בפנים מתקבלת לעולה, ומשום כך חייב עליה בחוץ. וכגון בחטאת של שעיר נשיא שהוא זכר וראוי לעולה, וכדין אשם שניתק לרעייה

עמוד - מילוט: 1901-00-0528 - הדפסה - זמון הודו: 5585575-02